

Forpersonens årsberetning 2024 (Foreningen Andelsgaarde)

I 2023 arbejdede vi på at introducere en ny model, hvor vi kan udvide hurtigere. Vi har arbejdet på at etablere samarbejdsgårde, hvor vi ikke ejer, men er med ind over gårdene for at få flere unge forvaltere i gang med det regenerative landbrug. Det lykkedes, således at vi i 2024 kunne annoncere to nye gårde i Jylland samt en på Fyn. Alle nye samarbejdsgårde har været en succes med flot Det Sker program samt egen instagram- og facebookprofil, hvor vi kan følge med i hvordan jordene på de nye landbrug omlægges og dyrkes. I 2024 fik vi også så småt afprøvet at få flere forvaltere på én gård, og det har fungeret rigtig godt, så der nu er 14 unge forvaltere, som er i gang i Andelsgaarde. Det sidste omtalte par rykker fast ind på Brinkholm efter at stuehuset er renoveret færdigt i starten af 2025.

Andelsgaarde er i fortsat positiv udvikling med fortsat medlemsfremgang. Foreningen Andelsgaarde blev stiftet i marts 2018. Ved udgangen af 2018 havde Andelsgaarde 1.186 medlemmer, der betalte 150 kr. om året og som derved havde tilkendegivet, at de ville betale 150 kr. om måneden, når foreningen erhvervede sin første gård. Det lykkedes i juni 2019 at leje Lerbjerggård med en forkøbsret, og ved udgangen af 2019 var antallet af medlemmer 1.324. I udgangen af 2020 var antallet af medlemmer af Andelsgaarde 1.834. I 2021 nåede vi 1.991 medlemmer, i 2022 rundede vi et antal på 2.850 medlemmer, og i 2023 rundede vi 3.300 medlemmer. I 2024 kom det stemmeberettigede medlemstal op over 3.800, inkl. de overførte fra medlemskaber/andele fra Brinkholm. Ud af de 3800 medlemmer er der ca. 300, som hænger med deres kontingensbetaling.

I 2024 har vi ikke kun fortsat med at renovere gårdene. Vores medlems- og betalingssystem er blevet udskiftet til en mere fremtidssikret version, og vi regner med fortsat at bygge medlemssystemet ud, så det er nemmere at arbejde med for sekretariatet. Dette arbejde vil fortsætte ind i 2025.

Vi har opnået rekord fondsstøtte i 2024. Særligt forskningsprojektet 'Jordforbindelser', der er støttet af VELUX FONDEN. Projektet er et samarbejde mellem Andelsgaarde og Institut for Kultur og Læring på Aalborg Universitet. Konsulenthuset Norion understøtter projektet og udvikler borgerinddragende værktøjer. Projektgruppen består af antropolog og lektor Astrid Oberborbeck Andersen fra Aalborg Universitet, antropolog og ph.d. studerende Sille Skovgaard, arrangementsansvarlig i Andelsgaarde Kristine Gårdhus og Emma Harris, som er udviklingskoordinator og kurator på projektet. Projektgruppen involverer derudover forvalterne på Brinkholm, Lerbjerggård og Spaanbrogård samt mikrolivsspecialist Hanne Gundersen og tre kunstnere som udviklingspartnere i projektet. Derudover er det bredere regenerative landbrugsmiljø en del af projektets forskningsfelt.

Projektet rådgives af et tværfagligt advisory board bestående af Michael Kjerkegaard, kvægavler og formand for Økologisk Landsforening, Janne Aalborg, landskonsulent i jord og klima hos det landbrugsfaglige videnscenter SEGES, Thilde Bech Bruun, lektor på Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning og forsker i landbrugets klimatilpasningstiltag, Cecilie Rubow, naturantropolog og forfatter til Indendørsmenneskets Natur, Sofie Isager Ahl, forfatter og ph.d. i regenerativt landbrug, Ursula Münster, lektor ved Institut for Environmental Humanities i Oslo og

forskningsleder på det internationale forskningsprojekt Anthropogenic Soils, samt Ulrikke Neergård, direktør på MAPS.

Det er meget glædeligt, at Andelsgaarde jorde og dyrkningsmetoder nu kan gøres til genstand for forskning til glæde for fremtidens omlægning af landbruget.

Udover VELUX FONDENS støttebeløb til forskningsprojektet på 5,7 millioner kr., har Liljeborgfonden doneret et færdigt stuehus til Lerbjerggård tegnet af arkitekt Kristoffer Tejlgaard. Byggeriet blev påbegyndt i 2024 og stod med stråtag inden jul og nytår og er nu færdigt i marts 2025. Hertil startede byggeriet af et nyt hovedhus på Spaanbrogaard også op i 2024 – ligeledes tegnet af Kristoffer Tejlgaard. Dette vil stå færdigt senere i 2025. I 2023 blev der opnået fondsstøtte til at omdanne den store lade på Spaanbrogård til et nyt fælleshus til glæde for medlemmerne på Fyn; det er et projekt, der startede op i 2024 og færdiggøres i 2025. Den frivillige byggegruppe har været indover flere af byggeprojekterne, og de skal have en særlig tak for deres store arbejde.

Vi har rejst en sag hos Skat for at blive godkendt i forhold til ligningsloven. Skat har ikke godkendt os, da de mener, at vi er erhvervsdrivende virksomhed, og altså har misforstået, at den kommercielle del ligger i vores forvalteres egne virksomheder. Vi har derfor klaget over afgørelsen og har genansøgt, men eftersom klagen ikke er færdigbehandlet (grundet årelange sagsbehandlingstider) kan vi pt kun afvente afgørelsen. Vores advokat følger sagen løbende, og vi har forhåbninger om endelig af få svar i 2025.

Ligesom vi er blevet flere medlemmer, har vi også fået flere i sekretariatet i løbet af 2024: En foreningsdirektør (fuld tid), en arrangementsansvarlig (fuld tid), en projektmedarbejder på Jordforbindelser (30 timer om ugen), en byggestyrer (to dage om ugen), en sekretariatsmedarbejder (15 timer om ugen), en kommunikationsmedarbejder (13 timer om ugen), en it-ansvarlig (en dag om ugen) samt en studentermedhjælp (10 timer om ugen). Alle stillinger er mere eller mindre dækket af fondsbevillinger. Altså omkring fire årsværk i alt – sammen med den frivillige bestyrelse og en masse frivillige medlemmer kører de hele vores forening, og det er altså en imponerende bedrift, også når man kigger på bemanningen i sammenlignelige og større organisationer end vores.

I 2024 havde vi over 170 arrangementer. Alt fra farmer fitness, markvandringer, 'farmers markets', fællesspisninger, åbent hus og foredrag. Det vidner om vores vægtning af folkeoplysning og folkeligt engagement. Derfor var det også en stor ære, at vi blev nomineret til Folkeoplysningens Pris under Dansk Folkeoplysnings Samråd. Der var fem meget stærke nominerede i feltet, så vi var i godt selskab; prisen endte med at gå til projektet Demenskor i Danmark (kendt fra bl.a. DR), men nomineringen er en stor anerkendelse af vores arbejde.